Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 25. mája 2016 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Uznávanie a výkon predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení — Pojem ‚verejný poriadok‘“

Vo veci C-559/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Augstākās tiesas Civillietu departaments (Najvyšší súd, občianskoprávny senát, Lotyšsko), z 15. októbra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 5. decembra 2014, ktorý súvisí s konaní:

Rūdolfs Meroni

proti

Recoletos Limited,

za účasti:

Aivars Lembergs,

Olafs Berķis,

Igors Skoks,

Genādijs Ševcovs,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia A. Arabadžiev, J.-C. Bonichot, S. Rodin a E. Regan,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Rūdolfs Meroni, v zastúpení: D. Škutāns, advokāts,

* Jazyk konania: lotyština.

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a E. Pedrosa, splnomocnení zástupcovia,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: V. Kaye, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci B. Kennelly, barrister,

— Európska komisia, v zastúpení: A. Sauka a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 25. februára 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 34 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Rūdolfsom Meronim a spoločnosťou Recoletos Limited, ktorého predmetom je návrh na uznanie a výkon rozhodnutia týkajúceho sa predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení v Lotyšsku, ktoré vydal High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), Queen's Bench (obchodný senát), Spojené kráľovstvo].

Právny rámec

Právo Únie

Charta

3 Článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta") nazvaný „Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces" znie takto:

„Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

…"

4 V hlave VII nazvanej „Všeobecné ustanovenia upravujúce výklad a uplatňovanie Charty" jej článok 51 vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami."

Nariadenie č. 44/2001

5 Odôvodnenia 16 až 18 nariadenia č. 44/2001 uvádzajú:

„(16) Vzájomná dôvera vo výkon súdnictva v [Únii] odôvodňuje automatické uznávanie rozsudkov vydaných v členskom štáte bez ďalšieho konania, s výnimkou sporných prípadov.

(17) Na základe tej istej zásady vzájomnej dôvery musí byť konanie smerujúce k výkonu rozsudku vydaného v jednom členskom štáte na území iného členského štátu účinné a rýchle. Sledujúce tento cieľ by sa vyhlásenie rozsudku za vykonateľný malo vydať takmer automaticky po výlučne formálnej kontrole predložených dokladov bez možnosti, aby súd z úradnej povinnosti skúmal ktorýkoľvek z dôvodov nevykonateľnosti uvedený v tomto nariadení.

(18) Avšak, dodržiavanie práv obhajoby vyžaduje, aby žalovaný mal možnosť odvolať sa v konkradiktórnom konaní proti vyhláseniu rozsudku za vykonateľný, ak sa domnieva, že je daný niektorý z dôvodov nevykonateľnosti. Žalobca by tiež mal mať k dispozícii opravné prostriedky v prípade, že jeho návrh na vyhlásenie rozsudku za vykonateľný sa zamietol.“

6 Článok 32 uvedeného nariadenia definuje pojem „rozsudok“ ako „každé rozhodnutie súdu alebo tribunálu členského štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane uznesenia, nariadenia, rozhodnutia alebo exekučného príkazu, ako aj určenia trov alebo výdavkov súdnym úradníkom“.

7 Článok 33 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„1. Rozsudok vydaný v členskom štáte sa uznáva v ostatných členských štátoch bez osobitného konania.

2. Ak je otázka uznania rozsudku predmetom sporu, môže zainteresovaný účastník postupom upraveným v oddiele 2 a 3 tejto kapitoly navrhnúť vydanie rozhodnutia o uznaní rozsudku.

3. Ak výsledok konania na súde členského štátu závisí na posúdení uznania ako predbežnej otázky, potom tento súd má právomoc v tejto otázke [právomoc rozhodnúť o tejto otázke – *neoficiálny preklad*].“

8 Článok 34 body 1 a 2 tohto nariadenia uvádza:

„Rozsudok sa neuzná:

1) ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada,

2) v prípade, že bol vydaný bez účasti žalovaného v konaní, ak sa mu nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom čase a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, že žalovaný opomenul začať konanie, ktorým by napadol rozsudok, keď tak mohol urobiť.“

9 V súlade s článkom 35 ods. 2 a 3 nariadenia č. 44/2001 súd alebo orgán, ktorý koná o uznaní, je viazaný skutkovými zisteniami, na ktorých súd členského štátu pôvodu založil svoju právomoc. Právomoc súdu štátu pôvodu sa nesmie skúmať. Kritériá, na ktorých sa založila právomoc, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článku 34 bodu 1 tohto nariadenia.

10 Článok 36 tohto nariadenia stanovuje, že za žiadnych okolností sa nesmie cudzí rozsudok skúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.

11 Článok 38 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Rozsudok vydaný v členskom štáte a vykonateľný v tomto štáte sa vykoná v inom členskom štáte, ak tam bol vyhlásený za vykonateľný na návrh zainteresovaného účastníka.“

12 Článok 41 tohto nariadenia znie takto:

„Rozsudok sa vyhlási za vykonateľný ihneď po splnení formálnych náležitostí … Účastník, proti ktorému sa o výkon žiada, nemá v tomto štádiu konania právo robiť žiadne podania k návrhu.“

13 V súlade s článkom 42 ods. 2 nariadenia č. 44/2001:

„Vyhlásenie vykonateľnosti sa doručí účastníkovi, proti ktorému sa výkon žiada, spolu s rozsudkom, ak mu už nebol doručený.“

14 Článok 43 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov.

2. Odvolanie sa podáva súdu uvedenému v zozname v prílohe III.

3. O odvolaní sa koná podľa noriem upravujúcich sporové konanie.

…

5. Odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti sa musí podať do jedného mesiaca od jeho doručenia. Ak má účastník, proti ktorému sa o výkon žiada, bydlisko v inom členskom štáte, než v ktorom sa vydalo vyhlásenie vykonateľnosti, lehota na odvolanie je dva mesiace a začína plynúť odo dňa doručenia buď tejto osobe do jej vlastných rúk, alebo do jej obydlia. Predĺženie tejto lehoty z dôvodu vzdialenosti nie je prípustné.“

15 Podľa článku 45 tohto nariadenia:

„1. Súd, ktorý koná…, môže odmietnuť vydať alebo zrušiť vydané vyhlásenie vykonateľnosti len na základe jedného z dôvodov uvedených v článkoch 34 a 35. …

2. Za žiadnych okolností sa nesmie cudzí rozsudok skúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.“

Lotyšské právo

16 V článku 138 Civilprocesa likums (občiansky súdny poriadok) sú vymenované predbežné opatrenia. Sú to:

„1. zaistenie hnuteľného majetku a peňažných prostriedkov žalovaného v hotovosti;

2. zápis poznámky o zákaze nakladať s majetkom do príslušného registra hnuteľného majetku alebo iného verejného registra;

3. zápis predbežného opatrenia do registra nehnuteľností alebo do registra lodí;

4. predbežné zaistenie lode;

5. zákaz, aby žalovaný robil určité úkony;

6. zaistenie pohľadávok voči tretím osobám vrátane finančných prostriedkov, ktoré sa nachádzajú v úverových inštitúciách alebo v iných finančných subjektoch;

7. pozastavenie prebiehajúcich exekúcií (tiež zákaz, aby exekútor previedol peniaze alebo veci na oprávneného alebo dlžníka, alebo pozastavenie predaja veci).“

17 Článok 427 ods. 1 bod 4 občianskeho súdneho poriadku stanovuje:

„Bez ohľadu na odvolacie dôvody odvolací súd uznesením zruší rozsudok prvostupňového súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, ak zistí, že… rozsudok uvedeného súdu priznáva práva alebo ukladá povinnosti osobe, ktorá nebola vyzvaná, aby sa stala účastníkom konania.“

18 Článok 452 ods. 3 bod 4 uvedeného poriadku uvádza:

„Za porušenie ustanovenia procesného práva, ktoré môže viesť k nesprávnemu vyriešeniu sporu, sa v každom prípade považuje:

…

skutočnosť, že rozsudok priznáva práva alebo ukladá povinnosti osobe, ktorá nebola vyzvaná, aby sa stala účastníkom konania.“

19 Podľa článku 633 toho istého poriadku:

„(1) Osoba, ktorá sa domnieva, že disponuje právom na zaistenom hnuteľnom alebo nehnuteľnom majetku, ktorý je predmetom vymáhania, alebo na časti tohto majetku, sa musí obrátiť na súd v súlade so všeobecnými pravidlami právomoci.

(2) Návrh na vylúčenie majetku zo zaistenia majetku, na výmaz poznámky o vymáhaní v registri nehnuteľností alebo iný návrh musí smerovať proti dlžníkovi a proti osobe, ktorá má plniť. Ak je majetok zaistený na základe časti trestného rozsudku týkajúcej sa zhabania majetku, musia byť odsúdený a finančná inštitúcia predvolaní ako žalovaní.

(3) V prípade, že majetok sa už predal, smeruje návrh proti osobe, na ktorú bol majetok prevedený; ak súd návrhu týkajúcemu sa nehnuteľného majetku vyhovie, vyhlási sa zápis o prevode vlastníckeho práva na nadobúdateľa v registri nehnuteľností za neplatný.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

20 Po podaní žaloby spoločnosťou Recoletos a ďalšími účastníkmi proti Aivarsovi Lembergsovi, Olafsovi Berķisovi, Igorsovi Skoksovi a Genādijsovi Ševcovsovi vydal 9. apríla 2013 High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), Queen’s Bench (obchodný senát)], rozhodnutie o predbežných opatreniach vrátane ochranných opatrení. Toto rozhodnutie nebolo uvedeným osobám doručené.

21 Rozhodnutím z 29. apríla 2013 (ďalej len „sporné rozhodnutie“) High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), Queen’s Bench (obchodný senát)], potvrdil uvedené opatrenia voči tým istým osobám. Konkrétne rozhodol o ponechaní rozhodnutia o zaistení majetku pána Lembergsa v platnosti. Zakázalo sa mu, ako aj ďalším žalovaným disponovať s ich akciami v spoločnosti AS Ventbunkers, so sídlom v Lotyšsku, nakladať s nimi alebo znižovať ich hodnotu bez ohľadu na to, či akcie v tejto spoločnosti vlastnia

priamo, alebo nepriamo, alebo aj disponovať akýmkoľvek výnosom alebo ktorýmkoľvek z čistých príjmov vyplývajúcich z predaja týchto akcií, ako aj ktoroukoľvek inou spoločnosťou alebo subjektmi, prostredníctvom ktorých majú žalovaní prístup k akciám spoločnosti Ventbunkers. Pán Lembergs vlastní len jednu akciu tejto spoločnosti. Približne 29 % akcií spoločnosti Ventbunkers vlastní Yelverton Investments BV (ďalej len „Yelverton“), v ktorej má pán Lembergs práva „skutočného príjemcu“.

22 K spornému rozhodnutiu sú pripojené viaceré prílohy, medzi ktorými sa nachádza schéma spoločností a ďalších subjektov, ktorých sa toto rozhodnutie týka. Tieto spoločnosti a subjekty neboli účastníkmi konania pred súdom, ktorý toto rozhodnutie vydal.

23 Podľa sporného rozhodnutia bola Recoletos ustanovená za zodpovednú za doručenie tohto rozhodnutia. Ako z neho vyplýva, právo obrátiť sa na High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), Queen's Bench (obchodný senát)], a namietať proti opatreniam nariadeným týmto súdom, prináleží všetkým osobám, ktorým bolo toto rozhodnutie doručené. Rozhodnutie bolo vydané na pojednávaní, o ktorom boli žalovaní informovaní, pričom sa spresnilo, že žalovaní majú právo podať na tento súd návrh na zmenu alebo zrušenie sporného rozhodnutia.

24 V spornom rozhodnutí sa tiež uvádza:

„Žalovaní musia v lehote 7 dní od doručenia kópie tohto rozhodnutia… podniknúť všetky rozumné kroky, na ktoré sú oprávnení, aby zabránili tomu, aby členovia správnych rád spoločností uvedených [v] tomto rozhodnutí akýmkoľvek spôsobom disponovali, nakladali alebo znižovali podiely [Ventbunkers], ktoré uvedené spoločnosti vlastnia. Takéto kroky, ak sú na ne rozumne oprávnení, musia zahrnovať najmä okamžité oficiálne upovedomenie uvedených spoločností prostredníctvom členov ich správnych rád a… v rozsahu, v akom sú na to oprávnení, zakázať akékoľvek scudzenie, disponovanie alebo zníženie hodnoty podielov [Ventbunkers], ktoré uvedené spoločnosti vlastnia.

…

Toto rozhodnutie nezakazuje žalovaným disponovať s akýmikoľvek aktívami žalovaných, ktoré nepatria do podielov [Ventbunkers], nakladať s nimi alebo znížiť ich hodnotu.

Toto rozhodnutie žalovaným nezakazuje nakladať alebo disponovať s podielmi [Ventbunkers] v rámci bežných a primeraných obchodných činností, žalovaní však predtým o tom musia informovať právnych zástupcov žalobcov.

…

Žalovaná fyzická osoba, ktorej bolo uložené, aby sa zdržala konania, sa ho musí zdržať, či už sama, ako aj akýmkoľvek iným spôsobom. Nemôže konať prostredníctvom iných osôb, ktoré konajú v jej mene, na jej pokyn a podnet.

…

Ustanovenia tohto rozhodnutia majú účinky voči týmto osobám v krajine alebo štáte, na ktoré sa nevzťahuje právomoc tohto súdu:

a) na žalovaných;

b) na akúkoľvek osobu:

— ktorá patrí do právomoci tohto súdu;

— ktorej bolo toto rozhodnutie písomne doručené buď do jej bydliska, alebo na pracovisko, ktoré sa nachádzajú v právomoci súdu, a

— zabránia tak konaniam, ako aj opomenutiam mimo právomoci tohto súdu, ktoré predstavujú alebo zľahčujú porušenie ustanovení tohto rozhodnutia;

c) na akúkoľvek osobu len v rozsahu, v akom súd tejto krajiny alebo štátu vyhlásil toto rozhodnutie za vykonateľné alebo ho vykonal.“

25 Následne bolo 3. mája 2013 vydané osvedčenie v zmysle článkov 54 a 58 nariadenia č. 44/2001. Je v ňom uvedené, že sporné rozhodnutie sa má vykonať voči pánom Lembergsovi, Berķisovi, Skoksovi a Ševcovsovi.

26 Dňa 28. júna 2013 podala Recoletos na Ventspils tiesa (Okresný súd Ventspils, Lotyšsko) návrh na vyhlásenie vykonateľnosti sporného rozhodnutia, ako aj na zabezpečenie výkonu tohto rozhodnutia prostredníctvom predbežných opatrení.

27 V ten istý deň Ventspils tiesa (Okresný súd Ventspils) čiastočne vyhovel tomuto návrhu. Pokiaľ ide o zabezpečenie výkonu sporného rozhodnutia, návrh bol zamietnutý.

28 Páni Berķis, Skoks a Ševcovs, ako aj pán Meroni, advokát so sídlom v Zürichu (Švajčiarsko), ktorý je súčasne zástupcom aj správcom zaisteného majetku pána Lembergsa, prostredníctvom ktorého vykonáva práva akcionára vo Ventbunkers, ako aj riaditeľom Yelverton, následne podali proti rozhodnutiu Ventspils tiesa (Okresný súd Ventspils) odvolanie na Kurzemes apgabaltiesa (Krajský súd Kurzeme, Lotyšsko). Odvolanie sa netýkalo časti rozhodnutia, ktorou sa zamietol návrh na zabezpečenie výkonu sporného rozhodnutia.

29 Rozhodnutím z 8. októbra 2013 Kurzemes apgabaltiesa (Krajský súd Kurzeme) zrušil rozhodnutie Ventspils tiesa (Okresný súd Ventspils) a rozhodol o merite návrhu podanom spoločnosťou Recoletos. Rozhodnutie o zaistení majetku bolo v Lotyšsku vyhlásené za čiastočne vykonateľné v rozsahu, v akom zakazuje pánovi Lembergsovi disponovať s jeho akciami, nakladať s nimi alebo znížiť ich hodnotu, pričom nezáleží na skutočnosti, či mu tieto akcie vo Ventbunkers patria priamo, alebo nepriamo, ako aj poveriť iné osoby uskutočnením uvedených úkonov. Tento súd vyhlásil za nedôvodné námietky pána Meroniho, podľa ktorých sporné rozhodnutie poškodzovalo záujmy tretích osôb, ktoré neboli účastníkmi pôvodného konania pred súdom Spojeného kráľovstva. V tejto súvislosti odvolací súd spresnil, že sporné rozhodnutie sa týka len pán Lembergsa a zaistenia jeho majetku.

30 Pán Meroni preto podal proti rozsudku Kurzemes apgabaltiesa (Krajský súd Kurzeme) dovolanie na Augstākās tiesas Civillietu departaments (Najvyšší súd, občianskoprávny senát, Lotyšsko), pričom navrhoval, aby sa vydaný rozsudok zrušil v rozsahu, v akom nariaďuje výkon sporného rozhodnutia v Lotyšsku proti pánovi Lembergsovi.

31 Pán Meroni vo svojom dovolaní tvrdí, že je riaditeľom spoločnosti Yelverton, ktorá je akcionárom spoločnosti Ventbunkers, a že v tejto spoločnosti vykonáva akcionárske práva pána Lembergsa. Tvrdí, že sporné rozhodnutie mu bráni v tom, aby uplatnil svoje hlasovacie práva vyplývajúce z akcií Yelverton v spoločnosti Ventbunkers. Pán Meroni tiež tvrdil, že uznanie a výkon sporného rozhodnutia je v rozpore s výhradou verejného poriadku upravenou v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001, keďže zákazy vyslovené v spornom rozhodnutí porušujú vlastnícke práva tretích osôb, ktoré neboli účastníkmi konania pred súdom, ktorý vydal sporné rozhodnutie.

32 Augstākās tiesas Civillietu departaments (Najvyšší súd, občianskoprávny senát), uvádza, že toto rozhodnutie sa netýka len pána Lembergsa, ale aj tretích osôb, akou je spoločnosť Yelverton, ako aj ďalších osôb, ktoré neboli účastníkmi konania pred High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), Queen's Bench (obchodný senát)].

Ukazuje sa však ako zložité objasniť skutočnosti v tom ohľade, či sporné rozhodnutie, ako aj dokumenty súvisiace so žalobou boli doručené osobám, ktoré neboli účastníkmi konania, keď takýto dôkaz nebol predložený ani žalobcami, ani žalovaným. Treba preto preskúmať, či právo Únie dovoľuje, aby v konaní o nariadení ochranných opatrení došlo k obmedzeniu majetkových práv osoby, ktorá nebola účastníkom uvedeného konania, ak je stanovené, že každý, koho sa rozhodnutie o ochranných opatreniach týka, má právo kedykoľvek navrhnúť, aby dotknutý súd zmenil alebo zrušil rozhodnutie, pričom prináleží žalobcom, aby doručili rozhodnutie dotknutým osobám, a možnosť súdu [členského] štátu, v ktorom sa uznanie požaduje, skúmať skutkové okolnosti týkajúce sa doručenia rozhodnutia je obmedzená.

33 Augstākās tiesas Civillietu departaments (Najvyšší súd, občianskoprávny senát), sa domnieva, že ak osoba nie je účastníkom konania, nemôže poskytnúť súdu svoje vyjadrenia, či už ide o skutkové, alebo právne otázky, čo je podstatou práva na spravodlivý proces. To znamená, že účastníkovi konania sa musí doručiť tak žaloba, ako aj listiny predložené na jej podporu. Účastník konania sa bude môcť brániť proti druhému účastníkovi konania len vtedy, ak mu budú známe tvrdenia týkajúce sa veci samej. V tejto súvislosti treba zaručiť konanie, ktoré je v súlade so zásadou kontradiktórneho a spravodlivého procesu nielen vo fáze, v ktorej sa rozhoduje vo veci samej, ale aj pri nariaďovaní predbežných a ochranných opatrení.

34 Za týchto podmienok Augstākās tiesas Civillietu departaments (Najvyšší súd, občianskoprávny senát), rozhodol prerušiť súdne konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že porušenie práv osôb, ktoré neboli účastníkmi konania vo veci samej, môže byť v rámci konania o uznaní cudzieho súdneho rozhodnutia dôvodom na uplatnenie ustanovenia týkajúceho sa verejného poriadku uvedeného v článku 34 bode 1 a na neuznanie tohto cudzieho rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka osôb, ktoré neboli účastníkmi konania vo veci samej?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, má sa článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že zásada spravodlivého procesu, ktorá je v ňom zakotvená, dovoľuje, aby v konaní o nariadení ochranných opatrení došlo k obmedzeniu majetkových práv osoby, ktorá nebola účastníkom konania, ak je stanovené, že každý, koho sa rozhodnutie o predbežných ochranných opatreniach týka, má právo kedykoľvek navrhnúť, aby súd zmenil alebo zrušil súdne rozhodnutie, pričom prináleží žalobcom, aby doručili rozhodnutie dotknutým osobám?“

O prejudiciálnych otázkach

35 Vnútroštátny súd sa svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa má článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001 v spojení s článkom 47 Charty vykladať v tom zmysle, že za podmienok, akými sú podmienky dotknuté v konaní vo veci samej, treba uznanie a výkon rozhodnutia súdu členského štátu, ktoré bolo vydané bez predchádzajúceho vypočutia tretej osoby, ktorej práv by sa rozhodnutie mohlo týkať, považovať za v zjavnom rozpore s verejným poriadkom štátu, v ktorom sa žiada o uznanie, a s právom na spravodlivý proces v zmysle týchto ustanovení.

36 Na zodpovedanie týchto otázok treba určiť, či skutočnosť, že pán Meroni nebol vypočutý High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), Queen’s Bench (obchodný senát)], pred tým, ako tento súd prijal sporné rozhodnutie, môže predstavovať porušenie verejného poriadku štátu, na ktorého súdy bol podaný návrh na uznanie a výkon tohto rozhodnutia.

37 Treba pripomenúť, že sporné rozhodnutie, ktoré je predmetom návrhu na uznanie a vykonanie, sa týka zmrazenia určitého množstva aktív na základe predbežného opatrenia, ktorým sa má zabrániť tomu, aby jeden z účastníkov konania neskôr zabránil inému účastníkovi konania prístup k týmto aktívam. Toto rozhodnutie sa tiež týka určitého počtu tretích osôb vrátane žalobcu v konaní vo veci samej, ktoré majú práva spojené s uvedenými aktívami.

38 Pokiaľ ide o pojem „verejný poriadok“ uvedený v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001, Súdny dvor v bode 55 svojho rozsudku z 28. apríla 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271), rozhodol, že toto ustanovenie sa má vykladať striktne, keďže predstavuje prekážku dosiahnutia jedného zo základných cieľov uvedeného nariadenia a treba ho použiť len vo výnimočných prípadoch.

39 Hoci sa členským štátom v zásade ponecháva voľnosť určiť požiadavky vyplývajúce z ich verejného poriadku podľa výhrady obsiahnutej v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001 v súlade so svojimi vnútroštátnymi koncepciami, vymedzenie tohto pojmu je vecou výkladu tohto nariadenia (pozri rozsudok z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, bod 56 a citovanú judikatúru).

40 Súdnemu dvoru preto neprináleží definovať obsah verejného poriadku členského štátu, prináleží mu však kontrolovať hranice, v rámci ktorých súd členského štátu môže použiť tento pojem a neuznať rozhodnutie pochádzajúce z iného členského štátu (pozri rozsudok z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, bod 57 a citovanú judikatúru).

41 V tomto ohľade treba pripomenúť, že tým, že článok 36 a článok 45 ods. 2 nariadenia č. 44/2001 zakazujú prehodnotenie merita rozhodnutia prijatého v cudzom štáte, zakazujú, aby súd príslušného členského štátu zamietol uznanie alebo vykonanie tohto rozhodnutia len z dôvodu odlišnosti právnej normy uplatnenej súdom štátu pôvodu a normy, ktorú by použil súd príslušného členského štátu, keby mal riešiť spor. Takisto nemôže súd členského štátu, v ktorom sa žiada o uznanie, kontrolovať presnosť hodnotení z hľadiska práva alebo skutkového stavu, ktoré urobil súd štátu pôvodu (pozri rozsudok z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, bod 58 a citovanú judikatúru).

42 Preto uplatnenie výhrady verejného poriadku uvedenej v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001 je prípustné len v prípade, že uznanie alebo vykonanie rozhodnutia vydaného iným členským štátom by neprijateľným spôsobom narúšalo právny poriadok dožiadaného členského štátu, keďže by ohrozovalo niektorú jeho základnú zásadu. S cieľom dodržať zákaz prehodnotiť meritum cudzieho rozsudku musí byť toto ohrozenie zjavným porušením právneho predpisu, ktorý je v dožiadanom členskom štáte považovaný za podstatný pre právny poriadok, alebo právo, ktoré je v tomto právnom poriadku považované za zásadné (pozri rozsudok z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, bod 59 a citovanú judikatúru).

43 Keďže sa vnútroštátny súd pýta na vplyv článku 47 Charty, pokiaľ ide o výklad článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 v súvislosti s návrhom na uznanie a výkon sporného rozhodnutia, treba pripomenúť, že rozsah pôsobnosti Charty je v súvislosti s konaním členských štátov vymedzený v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie (pozri rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 17).

44 Vnútroštátny súd, ktorý vykonáva právo Únie tým, že uplatňuje nariadenie č. 44/2001, tak musí splniť požiadavky vyplývajúce z článku 47 Charty, podľa ktorého každá osoba, ktorej práva a slobody zaručené právom Únie boli porušené, má právo na účinnú súdnu ochranu.

45 Okrem toho Súd zdôraznil, že ustanovenia práva Únie, akými sú ustanovenia nariadenia č. 44/2001, sa majú vykladať s prihliadnutím na základné práva, ktoré podľa ustálenej judikatúry tvoria neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie Súdny dvor zabezpečuje a ktoré sú v súčasnosti zapísané v Charte. V tejto súvislosti všetky ustanovenia nariadenia č. 44/2001 vyjadrujú

zámer dbať na to, aby v rámci jeho cieľov prebiehali konania vedúce k prijímaniu súdnych rozhodnutí v súlade s právom na obranu stanoveným v článku 47 Charty (pozri rozsudok z 11. septembra 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 51 a citovanú judikatúru).

46 Pokiaľ ide konkrétne o otázku, za akých okolností skutočnosť, že rozhodnutie súdu členského štátu bolo vydané v rozpore so zárukami procesnej povahy, môže predstavovať podľa článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 dôvod na odmietnutie uznania, Súdny dvor rozhodol, že klauzula o verejnom poriadku upravená v tomto ustanovení sa uplatní, len pokiaľ také porušenie znamená, že uznanie dotknutého rozhodnutia v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie, spôsobí zjavné porušenie právneho pravidla, ktoré má v právnom poriadku Únie, a teda tohto členského štátu, zásadný význam (pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 50).

47 Treba tiež uviesť, že režim uznávania a výkonu upravený ustanoveniami nariadenia č. 44/2001 je založený na vzájomnej dôvere v justícii v rámci Únie. Práve táto dôvera, ktorú členské štáty vzájomne priznávajú svojim systémom súdnictva a súdnym orgánom, umožňuje dospieť k záveru, že v prípade nesprávneho uplatnenia vnútroštátneho práva alebo práva Únie systém prostriedkov nápravy zavedený v každom členskom štáte, doplnený mechanizmom prejudiciálneho konania stanoveným v článku 267 ZFEÚ, poskytuje osobám podliehajúcim súdnej právomoci dostatočnú záruku (pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 63).

48 Nariadenie č. 44/2001 totiž spočíva na základnej myšlienke, podľa ktorej osoby podliehajúce súdnej právomoci sú v zásade povinné využiť všetky opravné prostriedky priznané právom členského štátu pôvodu. S výnimkou osobitných okolností, ktoré by sťažovali alebo znemožnili uplatnenie opravných prostriedkov v členskom štáte pôvodu, osoby podliehajúce súdnej právomoci musia v tomto členskom štáte použiť všetky dostupné prostriedky nápravy na zabránenie porušenia verejného poriadku (pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 64).

49 V konaní vo veci samej vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, že sporné rozhodnutie nemá právne účinky voči tretej osobe, pokiaľ o ňom nebola informovaná, a že prináleží žalobcom, ktorí sa ho chcú dovolať, aby dohliadli na to, že sa toto rozhodnutie uvedenej tretej osobe riadne doručí, a preukázali, že doručenie sa skutočne uskutočnilo. Okrem toho tretia osoba, ktorá nebola účastníkom konania pred súdom štátu pôvodu, môže v prípade, že sa jej toto rozhodnutie doručilo, podať na tento súd žalobu proti uvedenému rozhodnutiu a navrhnúť, aby toto rozhodnutie bolo zmenené alebo zrušené.

50 Tento systém súdnej ochrany odzrkadľuje požiadavky stanovené Súdnym dvorom v jeho rozsudku z 2. apríla 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, body 42 a 44), pokiaľ ide o procesné záruky, ktoré poskytujú každej dotknutej tretej osobe účinnú možnosť napadnúť opatrenie prijaté súdom štátu pôvodu. Z toho vyplýva, že uvedený systém nemožno považovať za v rozpore s článkom 47 Charty.

51 Treba tiež pripomenúť, že Súdny dvor v rozsudku z 23. apríla 2009, Draka NK Cables a i. (C-167/08, EU:C:2009:263, bod 31), rozhodol, že veriteľ dlžníka nie je oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti, ak formálne nevystupoval ako účastník konania, v ktorom iný veriteľ tohto dlžníka podal návrh na toto vyhlásenie vykonateľnosti.

52 Ak by totiž súd členského štátu, v ktorom sa žiada o uznanie, mohol posúdiť existenciu prípadných práv, ktoré tretia osoba, ktorá sa nezúčastnila konania pred súdom štátu pôvodu, uplatňuje proti uznaniu a výkonu cudzieho rozhodnutia, uvedený súd môže považovať za potrebné preskúmať dôvodnosť tohto rozhodnutia.

53 Z toho vyplýva, že tvrdenie predložené pánom Meronim pred vnútroštátnym súdom môže tento súd primäť k tomu, aby uskutočnil preskúmanie, ktoré je zjavne v rozpore s článkom 36 a článkom 45 ods. 2 nariadenia č. 44/2001, podľa ktorých sa za žiadnych okolností nesmie cudzí rozsudok skúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.

54 S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001 v spojení s článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že za podmienok, akými sú podmienky dotknuté v konaní vo veci samej, uznanie a výkon rozhodnutia vydaného súdom členského štátu, ktoré bolo prijaté bez predchádzajúceho vypočutia tretej osoby, ktorej práva môžu byť týmto rozhodnutím dotknuté, nemožno považovať za v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa žiada o uznanie a výkon, a s právom na spravodlivý proces v zmysle týchto ustanovení, pokiaľ môže daná osoba pred týmto súdom uplatniť svoje práva.

O trovách

55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 34 bod 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že za podmienok, akými sú podmienky dotknuté v konaní vo veci samej, uznanie a výkon rozhodnutia vydaného súdom členského štátu, ktoré bolo prijaté bez predchádzajúceho vypočutia tretej osoby, ktorej práva môžu byť týmto rozhodnutím dotknuté, nemožno považovať za v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa žiada o uznanie a výkon, a s právom na spravodlivý proces v zmysle týchto ustanovení, pokiaľ môže daná osoba pred týmto súdom uplatniť svoje práva.

Podpisy